

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Процес економічних перетворень привів до формування нових принципів управління господарськими суб'єктами в межах підприємницької діяльності. Конкуренція, змагання між товаровиробниками за найбільш вигідні умови виробництва і збуту товарів для отримання максимально можливого прибутку, є незаперечною умовою існування і розвитку ринку. Можливість проведення ефективної господарської діяльності залежить від конкурентоспроможності підприємства.

Формування механізму управління конкурентоспроможності підприємства в повній мірі залежить від складу взаємопов'язаних компонентів, які покликані виконувати комплекс загальних управлінських функцій, з орієнтацією на підвищення рівня конкурентоспроможності [0, с. 145]. Особливе місце в моделі механізму управління конкурентоспроможності підприємства належить підсистемі забезпечення, куди входить кадрове, організаційне, науково-технічне, нормативно-правове та інформаційне забезпечення. Керівництво підприємства самостійно визначає кожен з компонентів організаційного забезпечення управління, їх конфігурацію та взаємозв'язок, що дозволяє врахувати індивідуальні особливості організації, усунути певні недоліки і підсилити конкурентні переваги, розробити відповідну стратегію розвитку [0, с. 11]. Існування будь-якого успішного підприємства неможливе без інформаційної підтримки, яка фактично виступає щонайменше фундаментальною структурою у функціонуванні механізму управління конкурентоспроможності підприємства. В сучасних умовах світового та національного соціально-економічного розвитку особлива увага приділяється інформації та інформаційному забезпеченню, необхідній для здійснення пошуку і опрацювання інформації, для прийняття ґрунтовних управлінських рішень.

Значна увага при проектуванні інформаційної системи управління підприємством повинно відводитися програмному забезпеченню, на основі якого розробляється людино-машинний інтерфейс. Програмне забезпечення має розширювати можливості технічних засобів проектованої системи і ліквідувати їх недоліки. При цьому необхідно враховувати роль людського фактору в системі управління. Користувач повинен виконувати ту роботу, яка не може бути виконана самою системою (введення даних, аналіз, інтерпретація даних, прийняття рішень). Інформаційна система має задовольняти вимоги точності вимірів параметрів і високої надійності обробки даних. На неї накладаються суворі обмеження, які обумовлені характером технологічних процесів, законодавчими положеннями, встановленими формами документації та документообігу на підприємстві.

До останніх наукових досліджень, в яких приділена увага інформаційному забезпеченню, висвітлена в роботах Будько О.В., Вольської О.М., Глушкова В.М., Грозного І.С., Калініченка Л.Л., Касьянова Н.В., Костинюка Н.М. [0, с.73]. Більшість авторів розглядає інформаційне забезпечення як сукупність засобів, методів і способів, інформаційних ресурсів та потоків.

Система інформаційного забезпечення на підприємстві включає дієву систему взаємозв'язку людей, устаткування і методичних прийомів, призначених для збору, класифікації, аналізу, оцінки і поширення актуальної, своєчасної і точної інформації для використання в цілях оцінки управління конкурентоспроможності підприємства.

Інформаційне забезпечення представляє результат підприємницької діяльності на ринку бізнес-інформації. Створення інформаційного забезпечення управління конкурентоспроможністю підприємства вирішується комплексно, з урахуванням наступних аспектів: організаційного (принципи організації інформаційної системи і взаємодії її елементів); технологічного (методи обробки інформації і технологія реалізації цих методів); технічного (наявність обчислювальних засобів та організаційної техніки); економічного (інформація про збут і закупівлі, інтегральні показники діяльності) [0].

Важливим завданням усіх рівнів виступає здійснення робіт по управлінню ресурсами підприємства, спрямованих на підвищення його конкурентоспроможності і їх регулювання на випадок виникнення відхилень від запланованих параметрів. Оптимальна організація інформаційного забезпечення є одним із основних факторів, які в цілому визначають ефективність управління конкурентоспроможністю. Об'єм інформації, необхідний користувачу для реалізації вказаних робіт і прийняття управлінських рішень, є його інформаційною потребою.

У системі управління конкурентоспроможністю на різних рівнях прийняття управлінських рішень необхідна різноманітна інформація, як по об'єму, так і по викладу змісту. Найбільш складним етапом при проектуванні інформаційного забезпечення є етап визначення інформаційних потреб кожного користувача, який бере участь в процесі прийняття управлінських рішень. Для цього проводиться збір і аналіз наступної інформації:

- використання ресурсів підприємства;
- вивчення сегментів ринку, середовище конкурентів і їх можливостей;

- методичні і практичні підходи, принципи і моделі, використовувані конкурентами;
- оцінка рівня конкурентоспроможності підприємства і продукції;
- визначення кола осіб, які беруть безпосередню участь в плануванні, оцінюванні і аналізі конкурентоспроможності, їх прав, обов'язків і відповідальності;
- оцінювання рентабельності виробничої, торговельної й інших видів діяльності;
- дослідження цілей, тактик і стратегій підприємств.

При дослідженні питань інформаційного забезпечення, неможливо обійти стороною вимоги, які накладаються до інформації. Для ефективного здійснення економічної діагностики інформаційне забезпечення має функціонувати за наступними принципами:

- аналітичності, яка характеризує ті напрямки діяльності і володіє таким ступенем деталізації, яка необхідна користувачу;
- об'єктивності, що обумовлена необхідністю оцінити стан існуючого суб'єкта господарювання;
- сумісності, що забезпечує можливість порівняння інформації з аналогічними показниками (нормативними і плановими);
- оперативності – здатності адекватно реагувати на зміни стану об'єкту дослідження (ця вимога забезпечується засобами автоматизації інформаційного забезпечення);
- раціональності, щоб витрати на отримання, обробку і зберігання даних не перевищували вигоду від її використання.

Визначення інформаційних потреб про стан конкурентоспроможності базується на основі глибокого вивчення процесів використання ресурсів підприємства, спрямованих на її підвищення; на основі особливостей управління цими процесами. Від правильності визначення інформаційних потреб в повній мірі залежить: проектування АРМ, технологічний процес перетворення інформації, формування підсумкової інформації, методи і терміни її використання, проектування математичного і програмного забезпечення кожного АРМ та інформаційного забезпечення в цілому.

Інформаційне забезпечення формує відомості про внутрішнє середовище підприємства на засадах аналізу фінансової і статистичної звітності, даних податкового, фінансового і управлінського обліку, розподілу функцій, системи менеджменту, маркетингу і логістики. Тут має місце акумулювання інформації про зовнішнє середовище підприємства: конкурентів, постачальників, споживачів, правові умови діяльності, галузеві особливості розвитку сфери, інфраструктурне забезпечення [0]. Велика увага приділяється збору інформації про конкурентів, яка повинна постійно оновлюватися і систематично оброблятися.

Від того, наскільки ефективно функціонує підсистема інформаційного забезпечення, напряму залежить повнота функціонування механізму управління конкурентоспроможністю підприємства, оскільки це суттєво впливає на оперативність та якість прийняття управлінських рішень, а також на подальший сценарій розвитку підприємства.

Список використаної літератури

1. Артеменко Л.П., Піддубна А.С. Організаційно-економічний механізм управління конкурентоспроможністю промислового підприємства. Економічний вісник «КІП». URL : <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/45626/41846> (дата звернення: 24.10.2021).
2. Бондаренко М.В., Ігнатенко Л.О. Розробка та обґрунтування системи організаційного та інформаційного забезпечення управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства. *Municipal Economy of Cities*. № 78. С. 11-31.
3. Воронюк Т. А., Лучик О. І. Формування механізму конкурентоспроможності на підприємстві як керованого процесу. *Український журнал прикладної економіки*. 2019. Том 4. № 3. С. 139–148. ISSN 2415-8453.
4. Квілінський О. О. Інформаційне забезпечення управління розвитком промислового підприємства в умовах інформаційної економіки. *Економіка та управління підприємствами*. 2019. №8. С. 73-79.
5. Костинюк Н. М. Інформаційне забезпечення як основний чинник інноваційного розвитку підприємства. *Науковий вісник Чернівецького університету. Економіка*. 2015. Вип. 730–731. С. 88–90.
6. Лепейко Т. І., Мазоренко О. В. Обґрунтування технології формування інформаційного забезпечення функціонування та розвитку підприємства. *Бізнес Інформ*. 2013. № 6. С. 356–360.